

ERHARD SCHOEPKE

KONSULENT · INGENIØR

Omkring TUNGTVANN.

104719

AFTENPOSTEN tirsdag aften 15.mars 49 har bragt et NTB korr. telegram fra Stockholm 15.mars med tykk overskrift: "Bohrs dramatiske flukt fra Danmark med kontinentets eneste tungtvannflaske" hvor det tilslut heter: "Det sikret Bohr for arbeidet med atombomben og lurte tyskerne for den eneste flaske tungtvann som da eksisterte paa det europeiske kontinent."

De fleste av oss er vel fremdeles saa pass gutter med sund rettskaffenhetsfølelse at vi synes det er spennende aa lese om eventyrlige bedrifter og at vi anerkjenner ytelser, uansett om en helt eller skurk har klarede brasene. Men vi foraktar ogsaa hykleri, uærlige og lysskye handlinger, snikmord og drap av vergeløse mennesker, helt likegyldig under hvilke beveggrunner de er gjort eller hvordan de blir kamuflert.

Desverre er fornøielsen av lesningen av prof. Bohrs ikke serlig dramatiske flukt blit ødelagt derved at ogsaa dette NTB telegram kommer med skrytet om hvordan tyskerne da er blit lurt, og den tankeløse skrone at det dengang i 1943 ikke eksisterte flere flasker tungtvann paa kontinentet. I virkelighet hadde tyskerne dengang omtrent alle de ca 2500 liter tungtvann til disposisjon i Tyskland som Hydro inntil da hadde levert. Hvad kunne da en ölflaske med litt tungtvann spille for en rolle for tyskerne?! Men for prof. Bohr og de allierte hadde den nok betydning.

Hvorfor denne nye tungtvannskrone? Har vi ennå ikke nok løg og skryt omkring tungtvann?!? Har ikke den saakaldte "dokumentar" film TUNGTVANN latterliggjort oss nok hos tenkende folk i utlandet? Her hjemme synes jo mange fortsatt aa ville leke blindebukk og tror at dette er den beste forberedelse for et nytt oppgjør. Men mange andre snakker nu om at det ikke har vært en draape ferdig tungtvann ombord paa den ferjen som den 20.februar 1944 er blit senket paa Tinnsjøen med tap av 28 menneskeliv uten reell krigsbetydning! Det er en helt uriktig "dokumentasjon" naar denne berømmelige tungtvann filmen viser 2 jernbanetankvogner som med 16000 liter = 18000 kg tungtvann bringes ombord under drabelig tysk bevokning og som saa er gaat tilbunds og dermed var hele Hydros produksjon tapt for tyskerne. Det maa ogsaa paatales at en av de impliserte, handelsraad Thore Böye har git en helt uriktig fremstilling av disse og andre forhold omkring tungtvann i AFTENPOSTENS kronikk 28.10.1947 som bidrag til "viktige kapitler i historien" under henvisning til sin offisielle stilling som medlem av The Anglo-Norwegian Collaboration Committee og de medansvarlige.

Tungtvann er aldri blit sendt i tankvogner. Det har aldri vært saa store mengder tungtvann samlet i Norge under okkupasjonen, ei heller produsert. Alt tungtvann ble fortløpende saalenge produksjonen varte inntil august 1943 av Hydro sendt til Tyskland som almindelig handelsvare uten tysk bevokning, i aluminiumsflasker a 5 kg inhold, med 4 stykker samlet i en kasse, saasnart 20 kg var produsert.

De nøkterne forhold er kanskje ikke nok for eventyrlige heltehistorier. Men hvorfor fremkommer slike skroner i en "historisk fremstilling" og i meddelelser fra NTB?

E. Schoepke.